

Lagrådsremiss

Redovisning av nätverksamhet

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 11 december 2014

Ibrahim Baylan

Magnus Corell
(Näringsdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås ändringar i ellagen (1997:857). Ändringarna innebär i huvudsak att en ny bestämmelse om samlad redovisning av nätkoncession för område tillsammans med nätkoncession för linje förs in i lagen. Bestämmelsen innebär att redovisning av nätkoncession för område även ska innefatta nätkoncession för linje, om nätkoncessionen för linje avser en ledning som organisatoriskt, tekniskt och funktionellt ingår i ett nät som innehas med stöd av nätkoncession för område och helt eller delvis är belägen inom koncessionsområdet. Vidare föreslås att en enhetlig nättariff ska tillämpas vid en sådan samlad redovisning av nätkoncessioner och att nätkoncessionerna ska anses utgöra ett område vid fastställandet av en intäktsram.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2015.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857).....	4
3	Ärendet och dess beredning	7
4	Redovisning av nätverksamhet och tariffsättning	7
4.1	Bakgrund	7
4.1.1	Redovisning av nätverksamhet.....	7
4.1.2	Tariffsättning och intäktsram	8
4.2	Samredovisning av nätkoncession för område och nätkoncession för linje	9
4.3	Enhetlig nättariff och intäktsram.....	12
5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	13
6	Konsekvenser.....	13
7	Författningskommentar.....	15
Bilaga 1	Sammanfattning av delar av betänkandet Koncessioner för el- och gasnät (SOU 2009:48).....	18
Bilaga 2	Energinätsutredningens författningsförslag (delar av)	20
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna vid remissbehandlingen av betänkandet Koncessioner för el- och gasnät.....	25

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857).

2 Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härmed föreskrivs i fråga om ellagen (1997:857) dels att 3 kap. 3 och 3 a §§, 5 kap. 22 § och 13 kap. 7 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 4 kap. 4 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

3 §¹

Redovisning av nätverksamhet som grundas på nätkoncession för område ska avse varje område för sig. Nätmyndigheten ska dock besluta att en nätkoncessionshavares samtliga områden som ligger geografiskt nära varandra ska redovisas samlat, om inte områdena sammantagna utgör en för nätverksamhet olämplig enhet.

Beslut i frågan om områden som avses i första stycket ska omfattas av samlad redovisning ska fattas när det finns ett lagakraftvunnet beslut om meddelande av en nätkoncession enligt 2 kap. 1 §, om ändring av gränserna för en nätkoncession för område enligt 2 kap. 12 §, om tillstånd till överlåtelse av en nätkoncession enligt 2 kap. 16 § eller om återkallelse av en nätkoncession enligt 2 kap. 18 §. Ett sådant beslut får också fattas när i övrigt ändrade förhållanden föranleder det.

I ett beslut om samlad redovisning eller ändring av sådana beslut ska det anges när den samlade redovisningen ska påbörjas eller upphöra.

I områden som redovisas samlat ska en enhetlig nättariff tillämpas från den dag som nätmyndigheten anger i beslutet. Tiden får inte sättas senare än fem år från beslutet om samlad redovisning eller beslutet om ändring av ett sådant beslut.

3 a §²

Nätkoncession för område ska redovisas skilt från nätkoncession för linje.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från första stycket för ledningar som omfattas av nätkoncession för linje och som organisatoriskt och tekniskt ingår i ett nät som omfattas av nätkoncession för område.

Redovisningen av nätkoncession för område ska dock även innefatta nätkoncession för linje, om nätkoncessionen för linje avser en ledning som organisatoriskt, tekniskt och funktionellt ingår i ett nät som innehas med stöd av nät-

¹ Senaste lydelse 2013:207.

² Senaste lydelse 2013:207.

koncession för område och helt eller delvis är belägen inom koncessionsområdet.

4 kap.

4 §³

I områden som redovisas samlat enligt 3 kap. 3 § ska en enhetlig nättariff tillämpas från den dag som nätmyndigheten anger i beslutet. Den dagen får inte infalla senare än fem år från beslutet om samlad redovisning eller beslutet om ändring av ett sådant beslut.

Om samlad redovisning sker enligt 3 kap. 3 a § andra stycket, ska vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel en ledning som omfattas av nätkoncession för linje som redovisas tillsammans med nätkoncession för område anses omfattas av nätkoncessionen för område.

5 kap.

22 §⁴

Vid fastställande av en intäktsram för en nätkoncessionshavares intäkter från ett ledningsnät inom ett område ska intäktsramen fastställas för varje område för sig.

Om nätmyndigheten enligt 3 kap. 3 § har medgivit att flera nätkoncessioner för område får redovisas samlat, ska dock dessa vid fastställandet av intäktsramen anses utgöra ett område.

Om samlad redovisning sker enligt 3 kap. 3 a § andra stycket, ska nätkoncessionerna vid fastställandet av intäktsramen anses utgöra ett område.

13 kap.

7 §⁵

Följande beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut av nätmyndigheten i fråga om
 - a) samlad redovisning och enhetlig nättariff enligt 3 kap. 3 §,
 - a) samlad redovisning och enhetlig nättariff enligt 3 kap. 3 § och 4 kap. 4 § första stycket,

³ Tidigare 4 kap. 4 § upphävd genom 2009:892.

⁴ Senaste lydelse 2009:892.

⁵ Senaste lydelse 2013:207.

- b) anslutning av anläggning enligt 3 kap. 6–8 §§,
- c) dispens enligt 3 kap. 9 b §,
- d) kostnader för mätning enligt 3 kap. 11 och 14 §§,
- e) ersättning vid inmatning av el enligt 3 kap. 15 §,
- f) metodprovning enligt 4 kap. 1 a §,
- g) tillstånd enligt 4 kap. 6 och 7 §§,
- h) nättariffer för mindre produktionsanläggningar enligt 4 kap. 10 §,
- i) intäktsram enligt 5 kap. 3, 11–13, 15–17, 26 och 27 §§,
- j) godkännande av metoder för att utforma balansavtal enligt 8 kap. 4 a §, och
- k) förseningsavgift enligt 12 kap. 8 och 11 §§,
2. beslut av en tillsynsmyndighet enligt 12 kap. 2–4 §§, samt
3. beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 8 kap. 2 § beordrats öka eller minska produktionen av el.
Provningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.
 2. Bestämmelserna i 3 kap. 3 a § andra stycket tillämpas första gången i fråga om redovisning för det räkenskapsår som börjar den 1 juli 2015 eller närmast därefter.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 30 mars 2006 att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera bl.a. om den då gällande uppdelningen mellan områdeskoncession och linjekoncession samt dess koppling till reglerna för tariffsättning och redovisning var lämplig för att åstadkomma ändamålsenliga, driftsäkra och kostnadseffektiva elnät och om så inte var fallet föreslå åtgärder för detta (dir. 2006:39).

I maj 2009 överlämnade Energinätsutredningen slutbetänkandet Koncessioner för el- och gasnät (SOU 2009:48). En sammanfattning av betänkandet och utredningens lagförslag återges i här relevanta delar i *bilaga 1* respektive *bilaga 2*.

Betänkandet remissbehandlades. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Näringsdepartementet (dnr N2009/4748/E).

Regeringen tog i propositionen Prövning av nätkoncession (prop. 2012/13:70), som med en mindre ändring i övergångsbestämmelserna antogs av riksdagen den 24 april 2013 (bet. 2012/13:NU12, rskr. 2012/13:200), upp de frågor i betänkandet som rör 2 kap. ellagen. Regeringen behandlar i denna lagrådsremiss de återstående förslag som utredningen lämnat avseende redovisning av nätverksamhet och tariffsättning.

4 Redovisning av nätverksamhet och tariffsättning

4.1 Bakgrund

4.1.1 Redovisning av nätverksamhet

I 3 kap. 2–4 §§ ellagen (1997:857) finns bestämmelser om redovisning av nätverksamhet. Nätverksamhet ska ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet (3 kap. 2 §). Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om redovisning av nätverksamhet (3 kap. 4 §). Sådana föreskrifter finns i förordningen (1995:1145) om redovisning av nätverksamhet (redovisningsförordningen) och Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd om redovisning av nätverksamhet (EIFS 2012:4).

I 3 kap. 3 § ellagen anges att redovisning av nätverksamhet som grundas på nätkoncession för område ska avse varje område för sig. Nätmyndigheten ska dock besluta att en nätkoncessionshavares samtliga områden som ligger geografiskt nära varandra ska redovisas samlat, om inte områdena sammantagna utgör en för nätverksamhet olämplig enhet.

I 3 kap. 3 § fjärde stycket föreskrivs att i områden som redovisas samlat ska en enhetlig nättariff tillämpas från den dag som nätmyndigheten bestämmer. Tiden får inte sättas senare än fem år från beslutet om samlad redovisning eller beslutet om ändring av ett sådant beslut.

Av 3 kap. 3 a § framgår att nätkoncession för område ska redovisas skilt från nätkoncession för linje. Regeringen får dock föreskriva undantag beträffande ledningar som omfattas av nätkoncession för linje och som organisatoriskt och tekniskt ingår i ett nät som omfattas av nätkoncession för område. Av förarbetena (bet. 1997/98:NU3 s. 12) framgår att de ledningar som avses är sådana som används uteslutande för driften av ett lokalnät.

En föreskrift om undantag finns i 11 § redovisningsförordningen, där det anges att om en nätkoncession för linje avser en ledning som organisatoriskt och tekniskt ingår i ett nät som innehas med stöd av nätkoncession för område och som helt är belägen inom koncessionsområdet ska redovisningen av nätkoncessionen för område även innefatta nätkoncessionen för linje. En konsekvens av sådan samredovisning är att kostnaden för ledningen med linjekoncession ingår i underlaget för nättariffen för lokalnätet.

4.1.2 Tariffsättning och intäktsram

Bestämmelser om tariffsättning och intäktsram finns i ellagen (1997:857).

Nättariffer

Av 1 kap. 5 § ellagen framgår att med nättariff avses avgifter och övriga villkor för överföring av el och för anslutning till en ledning eller ett ledningsnät. Av intresse i det följande är nättariffen för överföring av el (överföringsavgiften).

Allmänt om utformningen av nättariffer

Bestämmelser om utformningen av nättariffer finns i 4 kap. ellagen. Av 4 kap. 1 § första stycket framgår att nättariffer ska vara objektiva och icke-diskriminerande och vara utformade på ett sätt som är förenligt med ett effektivt utnyttjande av elnätet och en effektiv elproduktion och elanvändning.

Särskilt om nättariffer för område

Bestämmelserna gör skillnad på överföringsavgifterna för område respektive linje. I fråga om ett område anges i 4 kap. 3 § första stycket ellagen att avgifterna inte får utformas med hänsyn till var inom området en anslutning är belägen. Om ett eller flera områden slås samman helt eller delvis, ska en enhetlig nättariff för det nya området börja tillämpas senast tre år efter sammanslagningen.

Särskilt om nättariffer för linje

Enligt 4 kap. 5 § första stycket ellagen får inte avgiften för överföring av el på varje spänningsnivå utformas med hänsyn till var en uttagspunkt är belägen i förhållande till ledningens anslutning till en annan nätkoncessionshavares ledning som omfattas av nätkoncession för linje.

Av 4 kap. 8 § framgår att nättariffen på en regionledning inom varje normalt spänningsintervall ska utformas utifrån nätkoncessionshavarens kostnader för samtliga regionledningar i hela landet som kan hänföras till

respektive spänningsintervall. Den del av de beräknade kostnaderna som utgörs av betalning för överföring på stamnätet och andra regionledningar ska dock bedömas samlat endast för nätkoncessionshavarens samtliga regionledningar inom en och samma region.

I 4 kap. 9 § finns särskilda bestämmelser om nättariffen på stamledning. Stamnätet, som förvaltas av Affärsverket svenska kraftnät, omfattas dock inte av de överväganden som görs i det följande.

Intäktsram

De samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får uppbära genom nättariffer under en tillsynsperiod, en intäktsram, fastställs i förväg, jfr 5 kap. 1 § ellagen.

Enligt 5 kap. 6 § ska intäktsramen täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten.

Av 5 kap. 22 § framgår att vid fastställande av en intäktsram för en nätkoncessionshavares intäkter från ett ledningsnät inom ett område ska intäktsramen fastställas för varje område för sig. Om nätmyndigheten enligt 3 kap. 3 § har medgivit att flera nätkoncessioner för område får redovisas samlat, ska dock dessa vid fastställandet av intäktsramen anses utgöra ett område.

När det gäller fastställandet av en intäktsram för en nätkoncessionshavares intäkter från en regionledning föreskrivs i 5 kap. 23 § ellagen att intäktsramen ska fastställas samlat för nätkoncessionshavarens samtliga regionledningar i hela landet.

4.2 Samredovisning av nätkoncession för område och nätkoncession för linje

Regeringens förslag: Bestämmelsen i 11 § redovisningsförordningen om samredovisning av nätkoncession för område och nätkoncession för linje flyttas till ellagen. Redovisning av nätkoncession för område ska även innefatta nätkoncession för linje, om nätkoncessionen för linje avser en ledning som organisatoriskt, tekniskt och funktionellt ingår i ett nät som innehåller med stöd av nätkoncession för område och helt eller delvis är belägen inom koncessionsområdet.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas bestämmelser om att samlad redovisning av nätkoncession för område med nätkoncession för linje, och av nätkoncession för linje med enstaka ledningar som omfattas av nätkoncession för område, under vissa omständigheter ska kunna medges av nätmyndigheten.

Energinätsutredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår även att samlad redovisning av nätkoncession för område med nätkoncession för linje, och av nätkoncession för linje med enstaka ledningar som omfattas av nätkoncession för område, under vissa omständigheter ska kunna medges av nätmyndigheten på ansökan av nätkoncessionshavaren.

Remissinstanserna tillstyrker i huvudsak utredningens förslag eller lämnar det utan invändning. *Fiskeriverket* anser att nättariffernas utformning kan komma att påverkas av utredningens förslag om ändrade redovisningskrav och förordrar att utformningen av tariffer anpassas efter verksamhetens totala kostnader, exempelvis geografisk belägenhet, eftersom principen för etablering av elproduktionsanläggningar bör vara att varje enhet ska kunna bära samtliga egna kostnader som uppstår i verksamheten. *Näringslivets Regelnämnd* anser inte att det går att utläsa eller beräkna vilka kostnader företagen i kundledet kommer att få till följd av förslagen. *SKGS* anser att de föreslagna förändringarna kan leda till kostnadsökningar och negativa effekter för industrin, såväl inom ett koncessionsområde som genom överföring via regionnätstariffer till andra koncessionsområden.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Problem med den nuvarande regleringen och dess tillämpning

Energinätsutredningen har pekat på följande otydligheter och tillämpningssvårigheter när det gäller de nuvarande bestämmelserna om samlad redovisning. Det är nätkoncessionshavaren som i det enskilda fallet har att avgöra om förhållandena är sådana att redovisningen av nätkoncessionen för ett område även ska innefatta en nätkoncession för linje. Nätmyndigheten får denna information genom nätkoncessionshavarens årliga redovisning av elnätsverksamheten. Det åligger myndigheten att utöva tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna i redovisningsförordningen. Där emot kan myndigheten inte med bindande verkan i förväg ta ställning till om redovisningen är i enlighet med regelverket. Det har inte heller hos myndigheten utvecklats någon praxis i frågan.

Den nuvarande lydelsen av 11 § redovisningsförordningen och framför allt rekvisiten organisatoriskt, tekniskt och helt belägen inom området för nätkoncession för område anses oklara och svårtolkade av många elnätsföretag. Följden har blivit att den praktiska tillämpningen inte är enhetlig i de olika elnätsföretagen. Vissa nätföretag samredovisar även nätkoncessioner för linje som till viss del är belägna utanför området för nätkoncessionen för område. Detta sker i de fall den aktuella ledning som omfattas av nätkoncessionen för linje saknar kunder utanför det geografiska området för områdeskoncessionen och enbart har till funktion att försörja ledningsnätet som omfattas av nätkoncessionen för område med el, dvs. ledningen som omfattas av nätkoncession för linje har lokalnätsfunktion.

En tydligare reglering i ellagen

En konsekvens av samredovisning är att kostnaden för ledningen med linjekoncession ingår i underlaget för nättariffen för lokalnätet. Detta går dock inte i dag att utläsa av ellagens bestämmelser om nättariffer. Ett klagörande i detta avseende är önskvärt och kan uppnås genom att bestämmelsen om samlad redovisning förs in i ellagen samtidigt som bestämmelserna om nättariffer får en tydligare utformning. Den sistnämnda frågan behandlas närmare i avsnitt 4.3.

Bestämmelsen i 11 § redovisningsförordningen ger uttryck för principen att ledningens funktion snarare än koncessionsformen bör vara av-

görande för hur redovisningen ska ske. Mot den bakgrunden framstår det som rimligt att samlad redovisning sker även i fråga om en ledning som ligger delvis utanför området, förutsatt att ledningen organisatoriskt, tekniskt och funktionellt ingår i lokalnätet.

En utökad möjlighet att redovisa ledningar som omfattas av nätkoncession för linje tillsammans med ledningsnät som omfattas av nätkoncession för område skulle kunna få en önskad påverkan på den utjämnning av nättarifferna inom kundkollektiven för lokalnät respektive regionnät som redovisningsbestämmelserna för nätkoncession för område respektive linje syftar till att uppnå. Detta är dock inte något starkt argument mot samredovisning när det gäller ledningar med en tydlig lokalnätsfunktion. I sådana fall framstår det tvärtom som skäligen att kostnaden för ledningen med linjekoncession ingår i underlaget för nättariffen för lokalnätet. Ändringen i sak i förhållande till gällande bestämmelser får dessutom anses vara förhållandevis begränsad och innebär att regelverket anpassas bättre till de rådande förutsättningarna för elnätsverksamhet.

Utredningens övriga förslag

Regeringen gör följande bedömning av Energinätsutredningens övriga förslag i de delar som behandlas i denna lagrådsremiss. Det gäller förslag om att utöka möjligheten för en innehavare av nätkoncession för område och nätkoncession för linje att ha en samlad redovisning för dessa koncessioner samt om att införa en möjlighet för en innehavare av nätkoncession för linje och nätkoncession för område att ha en samlad redovisning av nätkoncessionen för linje med vissa ledningar som omfattas av nätkoncession för område.

Regeringen bedömer att nämnda förslag avser reglering av situationer som endast i undantagsfall kan bli aktuella. Ett genomförande av förslagen innebär även att kunder som hamnar i en ny redovisningsenhet riskerar att få höjda elnätsavgifter, vilket även *Fiskeriverket* och *SKGS* lyft fram. Regeringen konstaterar i likhet med *Näringslivets Regelnämnd* att frågan om hur den föreslagna regleringen kommer att påverka enskilda kunders elnätsavgifter inte behandlas i utredningen. Eventuellt kan nya anslutningar på berörda ledningar även påverka vilken redovisningsenhet som ledningar fortsättningsvis bör tillhöra, vilket kan leda till att ledningarna på nytt ska byta redovisningsenhet. Därmed blir det fråga om en mer komplicerad tillsyn för Energimarknadsinspektionen.

Sammanfattningsvis finner regeringen att det saknas starka skäl för att genomföra Energiutredningens förslag i dessa delar samt att det saknas analyser av hur förslagen skulle påverka enskilda kunders elnätsavgifter. Regeringen anser därför att Energinätsutredningens förslag i dessa delar inte bör genomföras.

4.3 Enhetlig nättariff och intäktsram

Regeringens förslag: Om nätkoncessioner redovisas samlat, ska vid tillämpningen av ellagens bestämmelser om nättariffer en ledning som omfattas av nätkoncession för linje som redovisas tillsammans med nätkoncession för område anses omfattas av nätkoncessionen för område.

Nätkoncessioner som är föremål för samredovisning av nätkoncession för område och nätkoncession för linje ska anses utgöra ett område vid fastställandet av intäktsramen.

Energinätsutredningens förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker utredningens förslag eller lämnar det utan invändning.

Skälen för regeringens förslag

Utformningen av nättariffer

Bestämmelserna om nättariffer gör skillnad på om avgifterna avser ett lokalnät med nätkoncession för område eller ledningar med nätkoncession för linje. När det gäller ledningar med linjekoncession görs vidare i vissa avseenden skillnad mellan regionledningar och stamledningar. Denna ordning är i allt väsentligt ändamålsenlig med hänsyn till att koncessionsformen svarar mot ledningarnas och ledningsnätets funktion. Som framgått i avsnitt 4.2 finns det dock fall där en ledning med nätkoncession för linje i praktiken är en del av ett lokalnät. De ändringar i redovisningsbestämmelserna som föreslås i avsnitt 4.2 syftar till att redovisningen bättre ska svara mot ledningarnas funktion. Avsikten är inte minst att på detta sätt skapa ett mer rättvisande underlag för tariffsättningen. Detta förutsätter emellertid att ändringar görs även i bestämmelserna om utformning av nättariffer och intäktsram.

En ledning som omfattas av nätkoncession för linje men redovisas tillsammans med nätkoncession för område behandlas redan i dag som en del av lokalnätet när nättarifferna utformas. Det bör emellertid tydliggöras i ellagen att en enhetlig nättariff ska tillämpas i dessa fall.

I övrigt bör bestämmelser som tar sikte på utformningen av de enskilda nättarifferna samlas i 4 kap. ellagen. Nuvarande 3 kap. 3 § ellagen fjärde stycket bör därför flyttas till 4 kap.

Intäktsram

Av 5 kap. 22 § andra stycket ellagen framgår att nätkoncessioner för område som redovisas samlat enligt 3 kap. 3 § ska anses utgöra ett område vid fastställandet av intäktsramen.

På samma sätt bör nätkoncessioner som är föremål för samredovisning av nätkoncession för område och nätkoncession för linje anses utgöra ett område vid fastställandet av intäktsramen.

5 Ickraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2015.

De nya bestämmelserna om redovisning av nätverksamhet ska tillämpas första gången i fråga om redovisning för det räkenskapsår som börjar den 1 juli 2015 eller närmast därefter.

Energinätsutredningens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2010.

Remissinstanserna berör inte frågan särskilt.

Skälen för regeringens förslag: En lämplig tidpunkt för lagändringarna att träda i kraft är den 1 juli 2015. För att elnätsföretagen inte ska behöva ändra redovisningsmetoder under löpande räkenskapsår bör en övergångsbestämmelse införas med innebörden att de nya bestämmelserna om redovisning av nätverksamhet ska börja tillämpas för det räkenskapsår som börjar den 1 juli 2015 eller närmast därefter.

6 Konsekvenser

Elnätsföretagen

Förslagen i lagrådsremissen innebär ett förtydligande och i viss mån en utvidgning av gällande bestämmelser om samredovisning av nätverksamhet. Förändringarna bör öka förutsägbarheten för nätföretagen och innebära att tillämpningen av regleringen underlättas. Förslagen bedöms inte innebära någon påtaglig förändring av arbetsinsatsens omfattning.

Kunderna

Om det på en nätkoncession för linje, som samredovisas med en nätkoncession för område, inte finns några ytterligare kunder anslutna till linjekoncessionen kommer inte kunderna inom områdeskoncessionen att påverkas av samredovisningen.

Om det på en nätkoncession för linje, som samredovisas med en nätkoncession för område, finns ytterligare kunder anslutna till linjekoncessionen kan samredovisningen innebära en marginell påverkan på kundernas nätavgifter. Rent generellt bör det i de flesta fallen innebära att kunderna inom områdeskoncessionen får marginellt högre avgifter medan kunderna på linjekoncessionen får något lägre avgifter. Eftersom de flesta områdeskoncessioner som kan bli aktuella för tillämpning av bestämmelserna har ett stort antal kunder inom området bör dock effekten bli högst marginell för dessa kundkollektiv.

Energimarknadsinspektionen

Det tydligare regelverket bör förenkla arbetet något för Energimarknadsinspektionen.

Förvaltningsdomstolarna

Förslaget innebär inte några nya arbetsuppgifter för förvaltningsdomstolarna och bör underlätta tillämpningen av gällande bestämmelser.

Övriga konsekvenser

Regeringen bedömer att förslagen i lagrådsremissen inte har någon betydelse för den kommunala självstyrelsen, brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, jämställdheten mellan kvinnor och män eller möjligheterna att uppnå de integrationspolitiska målen.

7 Författningskommentar

Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

3 kap. Nätverksamhet m.m.

3 § Redovisning av nätverksamhet som grundas på nätkoncession för område ska avse varje område för sig. Nätmyndigheten ska dock besluta att en nätkoncessionshavares samtliga områden som ligger geografiskt nära varandra ska redovisas samlat, om inte områdena sammantagna utgör en för nätverksamhet olämplig enhet.

Beslut i frågan om områden som avses i första stycket ska omfattas av samlad redovisning ska fattas när det föreligger ett lagakraftvunnet beslut om meddelande av en nätkoncession enligt 2 kap. 3 §, om ändring av gränserna för en nätkoncession för område enligt 2 kap. 18 §, om tillstånd till överlåtelse av en nätkoncession enligt 2 kap. 30 § eller om återkallelse av en nätkoncession enligt 2 kap. 34 §. Sådant beslut kan också fattas när i övrigt ändrade förhållanden föranleder det.

I beslut om samlad redovisning eller ändring av sådana beslut ska det anges när den samlade redovisningen ska påbörjas eller upphöra.

Det tidigare fjärde stycket har utgått ur paragrafen. Motsvarande bestämmelser finns i stället i 4 kap. 4 § första stycket.

3 a § Nätkoncession för område ska redovisas skilt från nätkoncession för linje.

Redovisningen av nätkoncession för område ska dock även innefatta nätkoncession för linje, om nätkoncessionen för linje avser en ledning som organisatoriskt, tekniskt och funktionellt ingår i ett nät som innehas med stöd av nätkoncession för område och helt eller delvis är belägen inom koncessionsområdet.

Paragrafen, vars andra stycke har fått en ny utformning, innehåller bestämmelser om redovisning av nätverksamhet som inbegriper såväl nätkoncession för område som nätkoncession för linje. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I *andra stycket* anges att redovisning av nätkoncession för område även ska innefatta nätkoncession för linje om nätkoncessionen för linje avser en ledning som organisatoriskt, tekniskt och funktionellt ingår i ett nät som innehas med stöd av nätkoncession för område och helt eller delvis är belägen inom koncessionsområdet. Bestämmelsen motsvarar huvudsakligen hittillsvarande 11 § förordningen (1995:1145) om redovisning av nätverksamhet (redovisningsförordningen).

Nytt i förhållande till redovisningsförordningen är dock till en början kravet att ledningen funktionellt ska ingå i ett nät som omfattas av nätkoncession för område. Därmed tydliggörs att samlad redovisning enbart ska gälla ledningar med nätkoncession för linje som har lokalnätsfunktion. Nytt är vidare att det är tillräckligt att ledningen delvis är belägen inom koncessionsområdet. Samlad redovisning ska sålunda ske även i de fall där den ledning som omfattas av nätkoncession för linje delvis sträcker sig utanför området, under förutsättning att ledningen har lokalnätsfunktion. Den del av ledningen som sträcker sig utanför området kan i dessa fall även ha enstaka anslutna kunder.

4 kap. Nättariffer

4 § I områden som redovisas samlat enligt 3 kap. 3 § ska en enhetlig nättariff tillämpas från den dag som nätmyndigheten anger i beslutet. Den dagen får inte infalla senare än fem år från beslutet om samlad redovisning eller beslutet om ändring av ett sådant beslut.

Om samlad redovisning sker enligt 3 kap. 3 a § andra stycket, ska vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel en ledning som omfattas av nätkoncession för linje som redovisas tillsammans med nätkoncession för område anses omfattas av nätkoncessionen för område.

I paragrafen, som är ny, finns bestämmelser om enhetliga nättariffer för nätkoncessioner som redovisas samlat enligt 3 kap. 3 eller 3 a §. Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

Första stycket överensstämmer i sak med tidigare 3 kap. 3 § fjärde stycket.

Av andra stycket följer att en enhetlig nättariff ska tillämpas i fråga om nätkoncessioner som redovisas samlat enligt 3 kap. 3 a §.

5 kap. Nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten

22 § Vid fastställande av en intäktsram för en nätkoncessionshavares intäkter från ett ledningsnät inom ett område ska intäktsramen fastställas för varje område för sig.

Om nätmyndigheten enligt 3 kap. 3 § har medgivit att flera nätkoncessioner för område får redovisas samlat, ska dock dessa vid fastställandet av intäktsramen anses utgöra ett område.

Om samlad redovisning sker enligt 3 kap. 3 a § andra stycket, ska nätkoncessionerna vid fastställandet av intäktsramen anses utgöra ett område.

Paragrafen, som fått ett nytt tredje stycke, innehåller bestämmelser om intäkter från ett ledningsnät inom ett område. Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

I tredje stycket finns en bestämmelse om vad som ska gälla vid fastställande av intäktsram när en nätkoncession för område redovisas samlat med en nätkoncession för linje. Den ledning som omfattas av linjekoncessionen ska i ett sådant fall anses ha lokalnätsfunktion. I konsekvens med detta föreskrivs att nätkoncessionerna ska anses utgöra ett område.

13 kap. Övriga bestämmelser

7 § Följande beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut av nätmyndigheten i fråga om
 - a) samlad redovisning och enhetlig nättariff enligt 3 kap. 3 § och 4 kap. 4 § första stycket,
 - b) anslutning av anläggning enligt 3 kap. 6–8 §§,
 - c) dispens enligt 3 kap. 9 b §,
 - d) kostnader för mätning enligt 3 kap. 11 och 14 §§,
 - e) ersättning vid inmatning av el enligt 3 kap. 15 §,
 - f) metodprövning enligt 4 kap. 1 a §,
 - g) tillstånd enligt 4 kap. 6 och 7 §§,
 - h) nättariffer för mindre produktionsanläggningar enligt 4 kap. 10 §,
 - i) intäktsram enligt 5 kap. 3, 11–13, 15–17, 26 och 27 §§,
 - j) godkännande av metoder för att utforma balansavtal enligt 8 kap. 4 a §, och
 - k) förseningsavgift enligt 12 kap. 8 och 11 §§,

2. beslut av en tillsynsmyndighet enligt 12 kap. 2–4 §§, samt
 3. beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 8 kap. 2 § beordrats öka eller minska produktionen av el.
- Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande.

Första stycket första punkten har anpassats till att bestämmelserna i 3 kap. 3 § fjärde stycket har utgått ur den paragrafen och i stället finns i 4 kap. 4 § första stycket. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.
2. Bestämmelserna i 3 kap. 3 a § andra stycket tillämpas första gången i fråga om redovisning för det räkenskapsår som börjar den 1 juli 2015 eller närmast därefter.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

I *första punkten* anges att denna lag träder ikraft den 1 juli 2015.

Enligt *andra punkten* ska de nya bestämmelserna om redovisning av nätverksamhet börja tillämpas för det räkenskapsår som börjar den 1 juli 2015 eller närmast därefter. Denna bestämmelse införs för att man inte ska behöva ändra redovisningsmetoder under löpande räkenskapsår.

Sammanfattning av delar av betänkandet Koncessioner för el- och gasnät (SOU 2009:48)

Tariffsättning och redovisning (kap. 4)

Huvudfrågan i kapitel 4 rör samlad redovisning av nätkoncession för område tillsammans med ledningar som omfattas av nätkoncession för linje. Den nuvarande lydelsen i 11 § redovisningsförordningen anger att ledning som omfattas av nätkoncession för linje och som är helt belägen inom koncessionsområdet ska, om ledningen organisatoriskt och tekniskt ingår i området, redovisas tillsammans med nätkoncession för område. Bestämmelsen i 11 § redovisningsförordningen har tillämpats och tolkats på olika sätt av elnätsföretagen, eftersom det är nätföretagen som avgör vilka ledningar som ska redovisas samlat.

Utredningens förslag syftar till att, inom ramen för ellagens grundläggande principer, bättre anpassa reglerna om redovisning och nättariffernas utformning till de gällande förutsättningarna för elnätsverksamhet.

Vi föreslår att bestämmelsen införs i ellagen för att ge ett tydligare författningsstöd samtidigt som bestämmelsen utökas och förtydligas genom delvis ny ordalydelse.

Nätmyndigheten föreslås få möjlighet att, efter ansökan från nätkoncessionshavaren, genom beslut tillåta samlad redovisning i andra fall än de som framgår av den nuvarande lydelsen i 11 § redovisningsförordningen och de ändringar av bestämmelsen som utredningen föreslår. Samlad redovisning efter nätmyndighetens beslut innebär att ledningarnas funktion i elnätet får större betydelse för hur ledningen redovisas, vilket får betydelse för vilka regler som ska tillämpas vad gäller nättariffernas utformning. Utformningen av nättarifferna för kunder vars anläggningar är anslutna till en viss ledning blir i dessa fall mer beroende av vilken funktion den berörda ledningen har i koncessionshavarens ledningsnät, snarare än vilken koncessionstyp som har meddelats för ledningen.

För koncessionshavaren innebär detta en enklare och tydligare utformning av nättarifferna i koncessionshavarens samlade elnätsverksamhet. För kunderna innebär förslaget att samma tariffsättning tillämpas för den aktuella kundkategorin oavsett om kundens anläggning är ansluten till en ledning som omfattas av nätkoncession för område eller linje.

Vid övergången till samlad redovisning kan nättarifferna komma att påverkas i höjande eller sänkande riktning för olika kundkategorier. För att undvika att alltför stora och omfattande förändringar genomförs direkt, föreslås att nätmyndigheten ska kunna besluta om en övergångsperiod om upp till och med fem år för tillämpning av en enhetlig nättariffstruktur.

Ellagens regler om nättariffernas utformning innebär att nättarifferna ska vara avståndsberoende för samtliga kunder på lokal- och regionnätetsnivå. För inmatningskunder vars anläggningar är anslutna till regionledningar gäller dock att koncessionshavaren får tillämpa avståndsberoende nättariffer. Energinätsutredningens förslag om nya regler för samlad redovisning kan komma att påverka förutsättningarna för vilka

regler som ska tillämpas avseende nättariffernas utformning. Dessa konsekvenser får dock anses vara förenliga med de grundläggande principerna om nättariffernas utformning och kostnadsutjämning i ellagen. Utredningen föreslår därför inga förändringar avseende det regelverket. Bilaga 1

Energinätsutredningens författningsförslag (delar av)

Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs i fråga om ellagen (1997:857)
dels att [---] 3 kap. 3 §, 5 kap. 22 och 23 §§, 13 kap. 5 § [---] ska ha följande lydelse,
[---]
dels att det i lagen ska införas nya paragrafer, [---] 3 kap. 3 a § [---], av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

3 §¹

Redovisning av nätverksamhet som grundas på nätkoncession för område skall avse varje område för sig. Nätmyndigheten *skall* dock besluta att en nätkoncessionshavares samtliga områden som ligger geografiskt nära varandra skall redovisas samlat, om inte områdena sammantagna utgör en för nätverksamhet olämplig enhet.

Beslut i frågan om områden som avses i första stycket *skall* omfattas av samlad redovisning *skall* fattas när det föreligger ett lagakraftvunnet beslut om meddelande av en nätkoncession enligt 2 kap. 1 §, om ändring av gränserna för en nätkoncession för område enligt 2 kap. 12 §, om förlängning av giltighetstiden för en nätkoncession enligt 2 kap. 14 §, om tillstånd till överlåtelse av en nätkoncession enligt 2 kap. 16 § eller om återkallelse av en nätkoncession enligt 2 kap. 18 §. Sådant beslut kan också fattas när i övrigt ändrade förhållanden föranleder det.

I beslut om samlad redovisning eller ändring av sådana beslut *skall* det anges när den samlade redo-

Redovisning av nätverksamhet som grundas på nätkoncession för område *ska* avse varje område för sig. Nätmyndigheten *ska* dock besluta att en nätkoncessionshavares samtliga områden som ligger geografiskt nära varandra ska redovisas samlat, om inte områdena sammantagna utgör en för nätverksamhet olämplig enhet.

Beslut i frågan om områden som avses i första stycket *ska* omfattas av samlad redovisning *ska* fattas när det föreligger ett lagakraftvunnet beslut om meddelande av en nätkoncession enligt 2 kap. 1 §, om ändring av gränserna för en nätkoncession för område enligt 2 kap. 12 §, om tillstånd till överlåtelse av en nätkoncession enligt 2 kap. 16 § eller om återkallelse av en nätkoncession enligt 2 kap. 18 §. Sådant beslut kan också fattas när i övrigt ändrade förhållanden föranleder det.

I beslut om samlad redovisning eller ändring av sådana beslut *ska* det anges när den samlade redo-

¹ Senaste lydelse 2002:121.

visningen *skall* påbörjas eller upphöra.

I områden som redovisas samlat *skall* en enhetlig nättariff tillämpas från den dag som nätmyndigheten bestämmer. Tiden får inte sättas senare än fem år från beslutet om samlad redovisning eller beslutet om ändring av ett sådant beslut.

Nätkoncession för område *skall* redovisas skilt från nätkoncession för linje. *Regeringen får föreskriva undantag beträffande ledningar som omfattas av nätkoncession för linje och som organisatoriskt och tekniskt ingår i ett nät som omfattas av nätkoncession för område.*

visningen *ska* påbörjas eller upphöra.

I områden som redovisas samlat *ska* en enhetlig nättariff tillämpas från den dag som nätmyndigheten bestämmer. Tiden får inte sättas senare än fem år från beslutet om samlad redovisning eller beslutet om ändring av ett sådant beslut.

Nätkoncession för område *ska* redovisas skilt från nätkoncession för linje *om inte annat anges i 3 a §.*

3 a §

Redovisningen av nätkoncession för område ska även innefatta nätkoncession för linje om nätkoncessionen för linje avser en ledning som organisatoriskt, tekniskt och funktionellt ingår i ett nät som innehas med stöd av nätkoncession för område och helt eller delvis är belägen inom koncessionsområdet.

Nätmyndigheten får efter ansökan av nätkoncessionshavaren, i andra fall än som avses i första stycket, besluta att redovisning av nätkoncession för område även ska innefatta nätkoncession för linje om särskilda skäl talar för sådan redovisning.

Nätmyndigheten får efter ansökan av nätkoncessionshavaren besluta att redovisningen av nätkoncessioner för linje i regionnätverksamheten även ska innefatta vissa ledningar som omfattas av nätkoncession för område om ledningarna sammantaget utgör en organisatoriskt och tekniskt sammanhållen enhet vars funktion är att överföra el till ledningsnät som omfattas av nätkoncession för område.

Om redovisning sker enligt första, andra eller tredje stycket ska en enhetlig nättariff tillämpas. Nätmyndigheten kan i ett beslut enligt andra eller tredje stycket föreskriva att en enhetlig nättariff tillämpas från den dag som nätmyndigheten bestämmer. Tiden får inte sättas senare än fem år från beslutet om samlad redovisning.

Lydelse enligt prop. 2008/09:141 Föreslagen lydelse

5 kap.

22 §

Vid fastställande av en intäktsram för en nätkoncessionshavares intäkter från ett ledningsnät inom ett område ska intäktsramen fastställas för varje område för sig.

Om nätmyndigheten enligt 3 kap. 3 § har medgivit att flera nätkoncessioner för område får redovisas samlat, ska dock dessa vid fastställandet av intäktsramen anses utgöra ett område.

Om nätkoncession för område respektive linje redovisas samlat enligt 3 kap. 3 a § första eller andra stycket, ska dessa vid fastställandet av intäktsramen anses utgöra ett område.

23 §

Vid fastställande av en intäktsram för en nätkoncessionshavares intäkter från en regionledning ska intäktsramen fastställas samlat för nätkoncessionshavarens samtliga regionledningar i hela landet.

Om nätkoncession för linje och enstaka ledningar som omfattas av nätkoncession för område redovisas samlat enligt 3 kap. 3 a § tredje stycket, ska dessa vid fastställandet av intäktsramen behandlas som regionledningar.

13 kap.5 §²

Beslut av nätmyndigheten enligt 2 kap. 18–20 §§, 3 kap. 3, 6–8, 9 b, 11, 14 och 15 §§, 4 kap. 6, 7 och 10 §§, 5 kap. 3, 11–13, 15–17, 26 och 27 §§, 8 kap. 4 a § samt 12 kap. 8 och 11 §§, beslut av en tillsynsmyndighet enligt 12 kap. 2–4 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 8 kap. 2 § beordrats öka eller minska produktionen av el får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Beslut av nätmyndigheten enligt 2 kap. 1, 4, 5, 14, 14 c–20 §§, 3 kap. 3, 3 a, 6–8, 9 b, 11, 14 och 15 §§, 4 kap. 6, 7 och 10 §§, 5 kap. 3, 11–13, 15–17, 26 och 27 §§, 8 kap. 4 a § samt 12 kap. 8 och 11 §§, *beslut av nätmyndigheten att avslå en ansökan enligt 2 kap. 14 a §*, beslut av en tillsynsmyndighet enligt 12 kap. 2–4 §§, samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 8 kap. 2 § beordrats öka eller minska produktionen av el får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut av nätmyndigheten enligt 2 kap. 1, 5, 14, 14 c–17 §§ samt nätmyndighetens beslut att avslå en ansökan enligt 2 kap. 14 a § får, om beslutet avser en stamledning, överklagas till regeringen.

Beslut av nätmyndigheten att bevilja nätkoncession eller medge att en elektrisk starkströmsledning får byggas enligt 2 kap. 5 §, får överklagas till regeringen om beslutet även innehåller en överenskommelse mellan nätmyndigheten och Uppsala universitet eller Lunds universitet enligt 2 kap. 21 a § andra stycket 4.

Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

² Energinätsutredningen har tidigare föreslagit ändringar i paragrafen i delbetänkandet Nya nät för förnybar el (SOU 2009:02).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

[---]

Förteckning över remissinstanserna vid remissbehandlingen av betänkandet Koncessioner för el- och gasnät

Riksrevisionen, Svea hovrätt, Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Södermanlands län, Domstolsverket, Försvarmakten, Försvarets materielverk, Statens fastighetsverk, Ekonomistyrningsverket, Statskontoret, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Kungliga tekniska högskolan i Stockholm (KTH), Skogsstyrelsen, Statens jordbruksverk, Fiskeriverket, Sametinget, Naturvårdsverket, Boverket, Konkurrensverket, Affärsverket svenska kraftnät, Elsäkerhetsverket, Statens energimyndighet, Energimarknadsinspektionen, Konsumentverket, Riksantikvarieämbetet, Sveriges kommuner och landsting, Svenskt näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Företagarna, Lantbrukarnas riksförbund, Svensk energi, Svensk fjärrvärme, Näringslivets Regelnämnd, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Oberoende elhandlare, Plast- & Kemiföretagen, Regelrådet, SKGS, Skogsägarnas Riksförbund, Svenska naturskyddsföreningen, Svensk Elbrukarförening, Svenska Gasföreningen, Svenska Biogasföreningen, Sveriges Fastighetsägareförbund (Fastighetsägarna Sverige), Svensk vindenergi, Svensk vindkraftförening, Sveriges energiföreningars riksorganisation, Sveriges fiskares riksförbund, Sveriges jordägareförbund, Sveriges konsumenter, Tillväxtverket, Uppsala universitet (Juridiska Fakultetsnämnden) och Villaägarnas riksförbund.

Härutöver har Vattenfall AB och Fortum Distribution AB inkommit med yttranden.